

Corporate Governance op Curaçao

Half vol of half leeg

12 december 2013

Dr. Miguel Goede, is zelfstandig onderzoeker en coach op het gebied van governance.

www.miguelgoede.com

mpgoede@gmail.com

Al heel lang worstelt Curaçao met corporate governance. Corporate governance gaat over het besturen van organisaties, met name bedrijven. Op Curaçao wordt het begrip primair geassocieerd met overheidsNV's en -stichtingen. Oorzaken hiervan zijn dat ze vaak in het nieuws zijn als onderdeel van het politieke spel, omdat ze een nutskarakter hebben en ook omdat het een groot deel van de economie betreft en raakt. Het onderwerp is een dagelijks onderwerp in de media, meestal in de vorm van negatieve toestanden bij een van de zestig entiteiten: Korpodeko, FWNK, UTS, Aqualectra. Maar hoe staat het nu met corporate governance op Curaçao? In 2009 werden de Verordening corporate governance en de code corporate governance aangenomen. Een aantal opmerkelijke wijzigingen waren, de introductie van de adviseur corporate governance, en het feit dat alle overheidstichtingen de statuten moesten aanpassen om het voorgeschreven raad van commissarissen model te introduceren. Ook werd geregeld dat dit raamwerk na twee jaar geëvalueerd moest worden. Tijdelijk trad de Stichting Overheid Accountants Bureau (zelf ook een overheidstichting) op als adviseur en op 16 januari 2012 de (overheids-)Stichting Bureau Toezicht en Normering Overheidsentiteiten in het leven geroepen. Tot op heden bestaat deze organisatie uit slechts een adviseur. De taak van de adviseur is om de zaken te toetsen aan de regels, met name de benoeming en ontslag van bestuurders en toezichthouders. Deze adviezen zijn openbaar en worden op de website www.stbno.org gepubliceerd. Men mag er van afwijken, maar moet dat schriftelijk gemotiveerd doen. Deze standpunten worden ook gepubliceerd. Het was kabinet Schotte die de code voor het eerst toepaste en dat werd gelijk de eerste rel. Tegen het advies van de adviseur corporate governance in, werden alle toezicht houders ontslagen en werden er nieuwe benoemd. Vanaf 2010 tot en met heden is het nooit meer rustig geweest in corporate governance land, niet dat het daarvoor wel het geval was, maar er was de hoop dat het met de introductie van nieuwe raamwerk en de vele trainingen die zijn verzorgd door de leerstoel corporate governance, het alleen maar beter zou gaan. De periode tot en met 1 januari 2010 was de periode van de StIP (Stichting Implementatie

Privatisering). De StIP beperkte zich echter tot de overheidsNV's. In zekere zijn is de STBNO de opvolger van de StIP, maar daarover lopen de meningen uiteen. Het was het resultaat van het in de jaren negentig gevoerde privatiseringsbeleid. Alle NV's werden klaar gemaakt voor privatisering. Het verbeteren van de corporate governance was onderdeel daarvan. Met uitzondering van het WTC, de post en luchthaven is het nooit gekomen. Begin 2013 was het ook van zakenkabinet Hodge de wens om "eigen commissarissen" te benoemen. Ook nu adviseerde de STBNO om dit niet te doen. Vele commissarissen bleven dan ook gewoon in functie, met verwijzing naar de code.

In de maanden oktober en november 2013, heeft na een gesprek met STBNO een onderzoek plaatsgevonden bij de zestig organisaties (zestien NV's en vierenzeventig stichtingen) die vallen onder de code corporate governance. Sinds 101010 heeft zich bij 68% van de NV's een governance crisis voorgedaan. Bij de stichtingen gaat het om 40%. Het gaat om gevallen van fraude, mismanagement, uit de hand gelopen conflicten van directies of ontslag, ontslaan of conflicten met raden van commissarissen en zelfs sluiting van organisatie, zoals in het geval van de CEMS.

Wat opvalt is dat de toezichthouder niet beschikt over een bestand met contact gegevens van alle organisaties. Dit is voor het functioneren niet noodzakelijk daar de gegevens per geval door de overheid worden verstrekt. De organisaties werden individueel via opgezochte emailadressen, websites, facebookpagina's en telefonisch benaderd. Van de zestig hebben achttien organisaties meegewerkt aan het onderzoek. Dit is een respons van minder dan éénderde. Het duidt erop dat de directies zich niet transparant opstellen. Het geeft ook een indicatie van de toegankelijkheid en de *responsiveness* van de organisaties: veelte laag. Het betreft zes NV's en twaalf stichtingen.

- De meerderheid is ontstaan tijdens de privatiseringsgolf in de jaren negentig, toen ook hier het neo-liberaal recept van meer markt, minder overheid werd toegepast, onder het toezicht van het IMF.
- Tweederde heeft een personeelsomvang van minder van vijftig medewerkers. Het betreft dus relatief kleine organisaties. Dit is een afspiegeling van de kleinschaligheid van de samenleving. Men moet hierbij in gedachte houden dat corporate governance is afgeleid van internationale beursgenoteerde bedrijven. 11% van de deelnemende organisaties heeft een omvang van meer dan tweehonderd medewerkers.
- 57% heeft een omvang van het bestuur van meer dan zes commissarissen.
- Éénderde heeft een directie van meer dan één directeur.

- 44% van de organisaties geven aan dat de statuten niet voldoen aan de in de code gestelde eisen. Desondanks geeft tweederde aan geen behoefte te hebben aan extra ondersteuning op het gebied van corporate governance.
- 28% heeft zelf geen meerjaren strategisch plan.
- 28% heeft geen goedgekeurde jaarrekening.
- 56% procent van de raden van commissarissen vergadert maandelijks of frequenter. De code schrijft minimaal vier tot zes keer per jaar voor.
- 44% van de directeuren heeft te maken gehad met STBNO.
- 23% van de directies geeft zichzelf een onvoldoende voor de eigen corporate governance. STBNO scoort bij 63% een voldoende voor het vervullen van haar rol. Bij de meesten een waardering van zeven op een schaal van één tot en met tien.
- 33% van de respondenten heeft geen website. Een website is bij uitstek een kanaal om de transparantie te bevorderen.
- 47% geeft aan dat er geen progressie is geboekt met corporate governance op Curaçao na 101010.

De conclusie is: het glas is half vol of half leeg. De in 2006 begonnen leerstoel good governance, die veel heeft los gemaakt en die een rol zou kunnen vervullen bij de evaluatie, is een stille dood gestorven. De ooit gedroomde databank om gecertificeerde kandidaat commissarissen naar profiel te registreren is nooit gekomen. Het idee was om op die manier een pool van competente commissarissen te kweken die ontstane vacatures steeds op niveau konden opvullen. Nu vindt de voorgeschreven evaluatie van het raamwerk corporate governance. Recent is de commissie benoemd. Wat opvalt van de commissie is de samenstelling. Op de eerste plaats is er niemand die heeft gewerkt aan eerdere corporate governance trajecten lid. Het is wenselijk om te weten wat in 2009 de bedoeling was en wat er van terecht is gekomen. Voorts valt op dat er niemand met directie-ervaring lid is van de commissie, terwijl het juist daar vaak is mis gegaan. De problemen van de afgelopen twee jaar zijn allemaal ontstaan omdat de andere organen op de stoel van de directie zijn gaan zitten. Gebeurt dat nu weer in de evaluatiecommissie?

Het is te hopen dat in de toekomst de zestig organisaties meer zullen meewerken met dit soort onderzoeken. Het regelmatig meten van de voortgang van corporate governance heeft een stimulerende werking om continu te verbeteren. De tijd zal het leren maar het is een lange geleidelijke proces. Op dit moment hoort men steeds meer de roep van politici dat zij meer voor het zeggen moeten hebben binnen de verzelfstandigde organisatie. Dit is weer terug naar een vorige situatie.

De auteur bedankt Mr. D. de Palm.

